

Prof. dr. Péterffy Árpád emlékére (1938–2022)

Megrendülten tudatjuk, hogy *Péterffy Árpád* egyetemi tanár, a Debreceni Egyetem professor emeritusa a magyar orvoslás, a magyar szívsebészet ikonikus, nemzetközileg is elismert alakja 2022. augusztus 4-én elhunyt. Távozásával pótolhatatlan veszteség érte a Debreceni Egyetemet, a Kardiológiai és Szívsebészeti Klinikát és az egész magyar szívsebész-társadalmat.

Péterffy Árpád 1938. február 17-én született Kolozsváron. Édesapja nyomdokait követve az orvosi hivatást választotta. Egyetemi tanulmányait Marosvásárhelyen végezte, ahol 1960-ban szerzett általános orvosi diplomát. Ezt követően három éven keresztül Kapnikbányán kör- és bányorvosként dolgozott, majd az alorvosi vizsga letétele után 1964-ben kezdte el a mellkassebész szakorvosi képesítés elnyeréséhez szükséges kórházi gyakorlatát. 1968-ban mellkassebész szakorvosi vizsgát tett. Azonban 30 évesen felismerte, hogy erdélyi magyarként aligha tud szülőföldjén érvényesülni, ezért a kivándorlás mellett döntött és Svédországban telepedett le. 1974-ben a svéd mellkas- és szívsebész szakvizsga megszerzése után a stockholmi Karolinska Intézet Mellkassebészeti Klinikáján kapott állást, ahol a világhírű *Viking O. Björk* svéd szív- és mellkassebész professor tanítványa és munkatársa volt szakorvosi, majd helyettes főorvosi és docensi beosztásban. Doktori értekezését 1980-ban védte meg a Karolinska Intézetben, majd 1982-ben habilitált és magántanári minősítést szerzett mellkas- és szívsebészetből. Ahogy annak idején az erdélyi protestáns iskoláknál, kollégiumoknál megszokott volt, a diákok külföldi tanulmányújról tudással teli tarisznyával tértek haza. „Én is így szerettem volna a Svédországban megszerzett tudást elhozni Magyarországra” – mondta egyik nyilatkozatában.

1983-ban *Péterffy Árpád professor úr* pályázat útján nyerte el a Debreceni Orvostudományi Egyetem II. sz. Sebészeti Klinika igazgatói megbízatását. A szívsebészet fejlesztését tartotta elsőrendű feladatának, de biztosította a továbblépést az általános- és mellkassebész területén is. Külföldön szerzett széles körű szakmai tapasztalata és elkötelezett munkája eredményeként a szívműtétek száma néhány év alatt többszörösére emelkedett, a műtéti halálozás jelentősen csökkent és számos új műtéti típus került bevezetésre. Az általa vezetett klinika további szakmai fejlődéséhez elengedhetetlennek tartotta egy jól képzett szakembergárda kinevelését. Számos külföldi tanulmányutat és ösztöndíjat szervezett a fiatal szívsebészek, aneszteziológusok és szakdolgozók számára, akik a gyakorlatban sajátíthatták el a legkorszerűbb eljárásokat és módszereket.

A debreceni szívsebészet a tevékenységében bekövetkezett mennyiségi és minőségi fejlődés eredményeként kinőtte a korábbi II. sz. Sebészeti Klinika épülete által biztosított kereteket. Ezt felismerve *Péterffy Árpád professor úr* állhatatos, kitartó munkával megteremtette egy új szívsebészeti klinikaépület létrejöttének feltételeit, amely 1993-ban került átadásra és azóta is szolgálja az északkelet-magyarországi régió közel 2 millió lakosának szívsebészeti ellátását. Ez új perspektívát nyitott a debreceni szívsebészet fejlődésében, amelynek eredményeként 1997-től a klinikán évi 1000-1300 nyitott szívműtét történt. Ezzel a magyar szívsebészet egyik zászlóshajójává

vált és professor úr szavaival élve „felkerült a szívsebészet nemzetközi térképére”.

Számos új műtéti beavatkozást vezetett be Magyarországon. Mindennapos gyakorlattá tette az arteria mammae internával végzett koszorúér-áthidalásokat. Hazánkban elsőként végzett nyitott szívműtét „Jehova Tanúin” és terhes anyákon, a kevésbé invazív behatolásból koszorúér- és az aortabillentyű-műtéteket. A mitralis vitiumok kezelésére szorgalmazta a mitralis billentyű megtartását szolgáló plasztikai beavatkozások alkalmazását.

Professor úr vezetése alatt 18 munkatársa szerzett szívsebészeti szakvizsgát és olyan gyakorlati tudást, amelynek birtoká-

ban többségük évekig dolgozott nyugat-európai szívsebészeti központokban. Többen jelenleg is külföldön tevékenykednek Skandináviától a Közel-Keletig, az Egyesült Királyságtól Németországon át Romániáig megállják helyüket. Igazi iskolateremtő volt, de nem a szó klasszikus értelmében vett tanító. Tudását nem tudatosan és szavakban adta át, hanem mozdulatain, a betegekkel való bánásmódján, odafordulásán keresztül. Orvosként azt vallotta, hogy „a gyógyító orvosnak a tapasztalata és az ismeretek alapján mindig azt kell tennie, ami a betegnek a legjobb. Feladatunk tehát, hogy a beteg szenvedéseit csökkentjük, meggyógyítsuk, és hosszabb életet adjunk nekik azáltal, hogy jól végezzük a munkánkat”. E mellett megtanított bennünket a betegek kiszolgáltatottságának enyhítésére, a szervezet anatómiai és funkcionális egységének elválaszthatatlanságára, a precíz és szövetkímélő műtéti technikára, a közvégyen megbecsülésére és megóvására, mások véleményének elfogadására és tiszteletben tartására, végül a betegekkel és hozzátartozóikkal folytatott kommunikáció fontosságára.

Péterffy Árpád professor úr számos hazai és külföldi tudományos társaságnak volt tagja. 1997–2000 között a Magyar Szívsebészeti Társaság elnöki tisztét töltötte be. Kiemelkedő szakmai munkája, a modern szívsebészet egyetemünkön történt megteremtése, európai színvonalra emelése érdekében kifejtett kimagasló tevékenysége és iskolateremtő munkássága elismeréseként számos hazai és külföldi kitüntetésben és díjban részesült. Többek között 2002-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjével tüntették ki. 2008-ban Debrecen Város díszpolgárává választották. Nyugdíjba vonulását követően professor emeritusként tevékenykedett, továbbra is teljes elkötelezettséggel támogatva a debreceni szívsebészet fejlődését és hírnevének megőrzését. Hosszú életéből közel fél évszázadot töltött a szívsebészet szolgálatában, ebből 40 évet a debreceni szívsebészet felemelkedéséért, fejlesztéséért tevékenykedett. Az általa létrehozott klinikát életművének tekintette, már beteg, a kórházi ágyban is a klinika jövője foglalkoztatta.

Professor úr halálával a Debreceni Egyetem, a magyar orvoslás, a hazai és nemzetközi szívsebészet egyik kiemelkedő személyét veszítette el. Hosszú évtizedeken át alkotott a betegek érdekében és javunkra, amely kitörölhetetlenül benne marad egyetemünk történetében, családjában, munkatársai és betegek emlékezetében. Emléke, arca, hangja, mozdulatai bennünk élnek tovább. Pályatársai, volt kollégái, tanítványai és betegek nevében búcsúzom szeretett tanítónktól.

A Jóisten áldja, óvja és kísérelje őt égi útján!

Szerafin Tamás